

Σε ποια γλώσσα μίλησαν ο Πιλάτος με τον Χριστό; - Στα ελληνικά

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Διαβάστε τα στοιχεία εκείνα τα οποία αποδεικνύουν, ότι η συνομιλία μεταξύ Ποντίου Πιλάτου και Ιησού Χριστού έγινε στην...

ελληνική γλώσσα, αφού α) δεν αναφέρουν τα ευαγγέλια την ύπαρξη κάποιου διερμηνέα και β) η ελληνική γλώσσα ήταν διαδεδομένη παντού και οι πάντες γνώριζαν, τουλάχιστον, στην εξελληνισμένη Παλαιστίνη, να μιλούν και να γράφουν ελληνικά!..

Χάλκινο νόμισμα που κόπηκε από τον Πόντιο Πιλάτο. Οπίσθια όψη: Ελληνικά γράμματα ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ (Τιβερίου Καίσαρα) Πρόσθια όψη Ελληνικά γράμματα ΙΟΥΛΙΑ ΚΑΙΣΑΡΟΣ (Ιουλία -μητέρα του-Καίσαρα)

ΕΙΝΑΙ ένα θέμα που προβληματίζει πολλούς ερευνητές. Αν δηλαδή η συνομιλία που έγινε μεταξύ του Πόντιου Πιλάτου και του Ιησού Χριστού έγινε ή όχι στην ελληνική

γλώσσα. Ας δούμε, όμως τι λένε ακριβώς οι 4 ευαγγελιστές και θα επανέλθουμε:

1. ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ:

«... 11 Ο δε Ιησούς έστη έμπροσθεν τού ηγεμόνος· και επηρώτησεν αυτόν ο ηγεμών λέγων· Σύ εί ο βασιλεύς των Ιουδαίων; ο δε έφη αυτό· Σύ λέγεις. 12 και εν τώ κατηγορείσθαι αυτόν υπό των αρχιερέων και των πρεσβυτέρων ουδέν απεκρίνατο. 13 τότε λέγει αυτό ο Πιλάτος· Ουκ ακούεις πόσα σου καταμαρτυρούσι; 14 και ουκ απεκρίθη αυτό προς ουδέ έν ρήμα, ώστε θαυμάζειν τον ηγεμόνα λίαν. 15 Κατά δε την εορτήν ειώθει ο ηγεμών απολύειν ένα τώ όχλω δέσμιον ον ήθελον. 16 είχαν δε τότε δέσμιον επίσημον λεγόμενον Βαραββάν. 17 συνηγμένων ούν αυτών είπεν αυτοίς ο Πιλάτος· Τίνα θέλετε απολύσω υμίν, Βαραββάν ή Ιησούν τον λεγόμενον Χριστόν; 18 ήδει γάρ ότι διά φθόνον παρέδωκαν αυτόν. 19 Καθημένου δε αυτού επί τού βήματος απέστειλε προς αυτόν η γυνή αυτού λέγουσα· Μηδέν σοί και τώ δικαίω εκείνω· πολλά γάρ έπαθον σήμεραν κατ' όναρ δι' αυτόν.

20 Οι δε αρχιερείς και οι πρεσβύτεροι έπεισαν τους όχλους ίνα αιτήσωνται τον Βαραββάν, τον δε Ιησούν απολέσωσιν. 21 αποκριθείς δε ο ηγεμών είπεν αυτοίς· Τίνα θέλετε από των δύο απολύσω υμίν; οι δε είπον· Βαραββάν. 22 λέγει αυτοίς ο Πιλάτος· Τί ούν ποιήσω Ιησούν τον λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν αυτό πάντες· Σταυρωθήτω. 23 ο δε ηγεμών έφη· Τί γάρ κακόν εποίησεν; οι δε περισσώς έκραζον λέγοντες· Σταυρωθήτω. 24 ιδών δε ο Πιλάτος ότι ουδέν ωφελεί, αλλά μάλλον θόρυβος γίνεται, λαβών ύδωρ απενίψατο τας χείρας απέναντι τού όχλου, λέγων· Αθώς ειμι από τού αίματος τού δικαίου τούτου· υμείς όψεσθε. 25 και αποκριθείς πάς ο λαός είπε· Τό αίμα αυτού εφ' ημάς και επί τα τέκνα ημών. 26 τότε απέλυσεν αυτοίς τον Βαραββάν, τον δε Ιησούν φραγελλώσας παρέδωκεν ίνα σταυρωθή...» (Ματθ. 27, 11-26).

2. ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ:

«1 Καί ευθέως επί το πρωί συμβούλιον ποιήσαντες οι αρχιερείς μετά των πρεσβυτέρων και γραμματέων και όλον το συνέδριον, δήσαντες τον Ιησούν απήνεγκαν και παρέδωκαν τώ Πιλάτω. 2 και επηρώτησεν αυτόν ο Πιλάτος· Σύ εί ο βασιλεύς των Ιουδαίων; ο δε αποκριθείς είπεν αυτό· Σύ λέγεις. 3 και κατηγορούν αυτού οι αρχιερείς πολλά, αυτός δε ουδέν απεκρίνατο. 4 ο δε Πιλάτος πάλιν επηρώτα αυτόν λέγων· Ουκ αποκρίνη ουδέν; ίδε πόσα σου καταμαρτυρούσιν. 5 ο δε Ιησούς ουκέτι ουδέν απεκρίθη, ώστε θαυμάζειν τον Πιλάτον. 6 Κατά δε εορτήν απέλυεν αυτοίς ένα δέσμιον όνπερ ητούντο. 7 ήν δε ο λεγόμενος Βαραββάς μετά των συστασιαστών δεδεμένος, οίτινες εν τή στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 και αναβοήσας ο όχλος ήρξατο αιτείσθαι καθώς αεί εποίει αυτοίς. 9 ο δε Πιλάτος απεκρίθη αυτοίς λέγων· Θέλετε απολύσω υμίν τον βασιλέα των Ιουδαίων; 10 εγίνωσκε γάρ ότι διά φθόνον παραδεδώκεισαν αυτόν οι αρχιερείς. 11 οι δε

αρχιερείς ανέσεισαν τον όχλον ίνα μάλλον τον Βαραββάν απολύση αυτοίς. 12 ο δε Πιλάτος αποκριθείς πάλιν είπεν αυτοίς· Τί ούν θέλετε ποιήσω ον λέγετε τον βασιλέα των Ιουδαίων; 13 οι δε πάλιν έκραξαν· Σταύρωσον αυτόν. 14 ο δε Πιλάτος έλεγεν αυτοίς· Τί γάρ εποίησε κακόν; οι δε περισσοτέρως έκραξαν· Σταύρωσον αυτόν. 15 ο δε Πιλάτος βουλόμενος τώ όχλω το ικανόν ποιήσαι, απέλυσεν αυτοίς τον Βαραββάν, και παρέδωκε τον Ιησούν φραγελλώσας ίνα σταυρωθή. (Μάρκ. 15, 1-15)

3. ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ:

«1 Καί αναστάν άπαν το πλήθος αυτών ήγαγον αυτόν επί τον Πιλάτον. 2 ήρξαντο δε κατηγορείν αυτού λέγοντες· Τούτον εύρομεν διαστρέφοντα το έθνος και κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα εαυτόν Χριστόν βασιλέα είναι. 3 ο δε Πιλάτος ηρώτησεν αυτόν λέγων· Σύ εί ο βασιλεύς των Ιουδαίων; ο δε αποκριθείς αυτώ έφη· Σύ λέγεις. 4 ο δε Πιλάτος είπε προς τους αρχιερείς και τους όχλους ότι ουδέν ευρίσκω αίτιον εν τώ ανθρώπω τούτω. 5 οι δε επίσχουν λέγοντες ότι ανασείει τον λαόν διδάσκων καθ' όλης της Ιουδαίας, αρξάμενος από της Γαλιλαίας έως ώδε. 6 Πιλάτος δε ακούσας Γαλιλαίαν επηρώτησεν ει ο άνθρωπος Γαλιλαίός εστι· 7 και επιγνούς ότι εκ της εξουσίας Ηρώδου εστί, ανέπεμψεν αυτόν προς Ηρώδη, όντα και αυτόν εν Ιεροσολύμοις εν ταύταις ταίς ημέραις. 8 ο δε Ηρώδης ιδών τον Ιησούν εχάρη λίαν· ήν γάρ εξ ικανού θέλων ιδείν αυτόν διά το ακούειν αυτόν πολλά περί αυτού, και ήλπιζέ τι σημείον ιδείν υπ' αυτού γινόμενον. 9 επηρώτα δε αυτόν εν λόγοις ικανοίς· αυτός δε ουδέν απεκρίνατο αυτώ.

10 ειστήκεισαν δε οι γραμματείς και οι αρχιερείς εντόνως κατηγορούντες αυτού. 11 εξουθενήσας δε αυτόν ο Ηρώδης σύν τοίς στρατεύμασιν αυτού και εμπαίξας, περιβαλών αυτόν εσθήτα λαμπράν ανέπεμψεν αυτόν τώ Πιλάτω. 12 εγένοντο δε φίλοι ό τε Ηρώδης και ο Πιλάτος εν αυτή τή ημέρα μετ' αλλήλων· προϋπήρχον γάρ εν έχθρα όντες προς εαυτούς. 13 Πιλάτος δε συγκαλεσάμενος τους αρχιερείς και τους άρχοντας και τον λαόν 14 είπε προς αυτούς· Προσηνέγκατέ μοι τον άνθρωπον τούτον ως αποστρέφοντα τον λαόν, και ιδού εγώ ενώπιον υμών ανακρίνας ουδέν εύρον εν τώ ανθρώπω τούτω αίτιον ών κατηγορείτε κατ' αυτού. 15 αλλ' ουδέ Ηρώδης· ανέπεμψα γάρ υμάς προς αυτόν· και ιδού ουδέν άξιον θανάτου εστί πεπραγμένον αυτώ. 16 παιδεύσας ούν αυτόν απολύσω. 17 ανάγκην δε είχεν απολύειν αυτοίς κατά εορτήν ένα. 18 ανέκραξαν δε παμπληθεί λέγοντες· Αίρε τούτον, απόλυσον δε ημίν Βαραββάν· 19 όστις ήν διά στάσιν τινά γενομένην εν τή πόλει και φόνον βεβλημένος εις την φυλακήν.

20 πάλιν ούν ο Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων απολύσαι τον Ιησούν. 21 οι δε επεφώνουν λέγοντες· Σταύρωσον σταύρωσον αυτόν. 22 ο δε τρίτον είπε προς αυτούς· Τί γάρ κακόν εποίησεν ούτος; ουδέν άξιον θανάτου εύρον εν αυτώ· παιδεύσας ούν αυτόν απολύσω. 23 οι δε επέκειντο φωναίς μεγάλαις αιτούμενοι

αυτόν σταυρωθήναι, και κατίσχυον αι φωναί αυτών και των αρχιερέων. 24 ο δε Πιλάτος επέκρινε γενέσθαι το αίτημα αυτών, 25 απέλυσε δε αυτοίς τον Βαραββάν τον διά στάσιν και φόνον βεβλημένον εις την φυλακήν, ον ητούντο, τον δε Ιησούν παρέδωκε τώ θελήματι αυτών..» (Λουκ. 23, 1-25)

4. ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ:

«... 29 εξήλθεν ούν ο Πιλάτος έξω προς αυτούς και είπε· Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατά τού ανθρώπου τούτου;

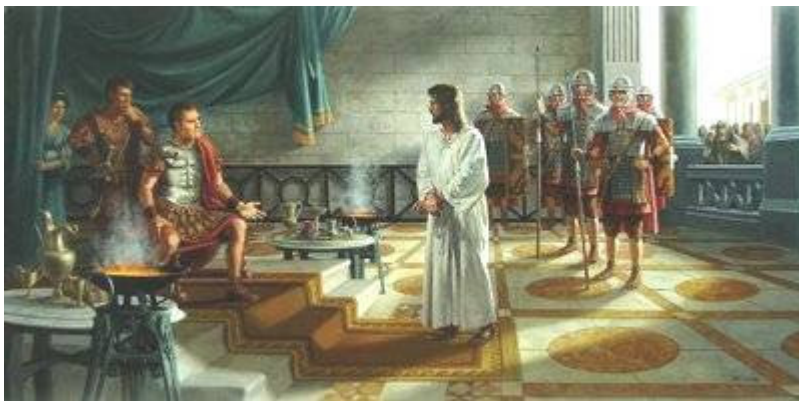
30 απεκρίθησαν και είπον αυτώ· Ει μη ήν ούτος κακοποιός, ουκ αν σοι παρεδώκαμεν αυτόν. 31 είπεν ούν αυτοίς ο Πιλάτος· Λάβετε αυτόν υμείς και κατά τον νόμον υμών κρίνατε αυτόν. είπον ούν αυτώ οι Ιουδαίοι· Ημίν ουκ έξεστιν αποκτείνειν ουδένα· 32 ίνα ο λόγος τού Ιησού πληρωθή ον είπε σημαίνων ποίω θανάτω ήμελλεν αποθνήσκειν. 33 Εισήλθεν ούν εις το πραιτώριον páλιν ο Πιλάτος και εφώνησε τον Ιησούν και είπεν αυτώ· Σύ εί ο βασιλεύς των Ιουδαίων; 34 απεκρίθη αυτώ ο Ιησούς· Αφ' εαυτού σύ τούτο λέγεις ή άλλοι σοι είπον περί εμού; 35 απεκρίθη ο Πιλάτος· Μήτι εγώ Ιουδαίός ειμι; το έθνος το σόν και οι αρχιερείς παρέδωκάν σε εμοί· τι εποίησας; 36 απεκρίθη Ιησούς· Η βασιλεία η εμη ουκ έστιν εκ τού κόσμου τούτου· ει εκ τού κόσμου τούτου ήν η βασιλεία η εμη, οι υπηρέται αν οι εμοί ηγωνίζοντο, ίνα μη παραδοθώ τοίς Ιουδαίοις· νύν δε η βασιλεία η εμη ουκ έστιν εντεύθεν. 37 είπεν ούν αυτώ ο Πιλάτος· Ουκούν βασιλεύς εί σύ; απεκρίθη Ιησούς· Σύ λέγεις ότι βασιλεύς ειμι εγώ. εγώ εις τούτο γεγέννημαι και εις τούτο ελήλυθα εις τον κόσμον, ίνα μαρτυρήσω τή αληθεία· πάς ο ών εκ της αληθείας ακούει μου της φωνής. 38 λέγει αυτώ ο Πιλάτος· Τί εστιν αλήθεια; και τούτο ειπών páλιν εξήλθε προς τους Ιουδαίους και λέγει αυτοίς· Εγώ ουδεμίαν αιτίαν ευρίσκω εν αυτώ. 39 έστι δε συνήθεια υμίν ίνα ένα υμίν απολύσω εν τώ πάσχα· βούλεσθε ούν υμίν απολύσω τον βασιλέα των Ιουδαίων;

40 εκραύγασαν ούν páλιν πάντες λέγοντες· Μή τούτον αλλά τον Βαραββάν. ήν δε ο Βαραββάς ληστής» (Ιω. 18,29-40)

«1 Τότε ούν έλαβεν ο Πιλάτος τον Ιησούν και εμαστίγωσε. 2 και οι στρατιώται πλέξαντες στέφανον εξ ακανθών επέθηκαν αυτού τή κεφαλή, και ιμάτιον πορφυρούν περιέβαλον αυτόν 3 και έλεγον· Χαίρε ο βασιλεύς των Ιουδαίων· και εδίδουν αυτώ ραπίσματα. 4 εξήλθεν ούν páλιν έξω ο Πιλάτος και λέγει αυτοίς· Ίδε άγω υμίν αυτόν έξω, ίνα γνώτε ότι εν αυτώ ουδεμίαν αιτίαν ευρίσκω. 5 εξήλθεν ούν ο Ιησούς έξω φορών τον ακάνθινον στέφανον και το πορφυρούν ιμάτιον, 6 και λέγει αυτοίς· Ίδε ο άνθρωπος. ότε ούν είδον αυτόν οι αρχιερείς και οι υπηρέται, εκραύγασαν λέγοντες· Σταύρωσον σταύρωσον αυτόν. λέγει αυτοίς ο Πιλάτος· Λάβετε αυτόν υμείς και σταυρώσατε· εγώ γάρ ουχ ευρίσκω εν αυτώ αιτίαν. 7 απεκρίθησαν αυτώ οι Ιουδαίοι· Ημείς νόμον έχομεν, και κατά τον νόμον οφείλει

αποθανείν, ότι εαυτόν Θεού υιόν εποίησεν. 8 Ότε ούν ήκουσεν ο Πιλάτος τούτον τον λόγον, μάλλον εφοβήθη, 9 και εισήλθεν εις το πραιτώριον πάλιν και λέγει τώ Ιησού· Πόθεν εί σύ; ο δε Ιησούς απόκρισιν ουκ έδωκεν αυτώ.

10 λέγει ούν αυτώ ο Πιλάτος· Εμοί ου λαλείς; ουκ οίδας ότι εξουσίαν έχω σταυρώσαί σε και εξουσίαν έχω απολύσαι σε; 11 απεκρίθη Ιησούς· Ουκ είχες εξουσίαν ουδεμίαν κατ' εμού, ει μη ήν δεδομένον σοι άνωθεν· διά τούτο ο παραδιδούς με σοι μείζονα αμαρτίαν έχει. 12 εκ τούτου εζήτει ο Πιλάτος απολύσαι αυτόν· οι δε Ιουδαίοι έκραζον λέγοντες· Εάν τούτον απολύσης, ουκ εί φίλος τού Καίσαρος. πάς ο βασιλέα εαυτόν ποιών αντιλέγει τώ Καίσαρι. 13 ο ούν Πιλάτος ακούσας τούτον τον λόγον ήγαγεν έξω τον Ιησούν, και εκάθισεν επί τού βήματος εις τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Εβραϊστί δε Γαββαθά· 14 ήν δε παρασκευή τού πάσχα, ώρα δε ωσει έκτη· και λέγει τοίς Ιουδαίοις· Ίδε ο βασιλεύς υμών. 15 οι δε εκραύγασαν· Άρον άρον, σταύρωσον αυτόν. λέγει αυτοίς ο Πιλάτος· Τόν βασιλέα υμών σταυρώσω; απεκρίθησαν οι αρχιερείς· Ουκ έχομεν βασιλέα ει μη Καίσαρα. 16 τότε ούν παρέδωκεν αυτόν αυτοίς ίνα σταυρωθή...» (Ιω.19, 1-15).

Η συνομιλία έγινε στα ελληνικά!..

Σε δύο τηλεοπτικές εκπομπές που κάναμε στο παρελθόν με τον (αείμνηστο σήμερα) φίλο μου, συγγραφέα και ιστορικό ερευνητή Διονύση Γ. Χιώνη, όπου παρουσιάζαμε το βιβλίο του: «Μιλούσε ο Χριστός ελληνικά;», μεταξύ άλλων αναφέρθηκαν τα εξής:

«... Μα και όταν συνελήφθη ο Χριστός, μας λέει ο Ευαγγελιστής: «Οι αρχιερείς και οι υπηρέτες, εκραύγασαν λέγοντες· σταύρωσον, σταύρωσον αυτόν. Λέγει αυτοίς ο Πιλάτος λάβετε αυτόν υμείς και σταυρώσατε· εγώ γαρ ουχ ευρίσκω εν αυτώ αιτίαν. Απεκρίθησαν αυτώ οι Ιουδαίοι· ημείς νόμον έχομεν και κατά τον νόμον ημών οφείλει αποθανείν ότι εαυτόν υιόν Θεού εποίησεν». (Ιωάν. 19, 6-7)

Και αλλού: «Και εισήλθεν (ο Πιλάτος) εις το Πραιτώριον και λέγει τω Ιησού· πόθεν ει σύ; ο δε Ιησούς απόκρισιν ουκ έδωκεν αυτώ. Λέγει ουν αυτώ ο Πιλάτος εμοί ου λαλεις; Ουκ οίδας ότι εξουσίαν έχω σταυρώσαι σε και εξουσίαν έχω απολύσαι σε; Απεκρίθη Ιησούς ουκ είχες εξουσίαν ουδεμίαν κατ' εμού, ει μη ην σοι δεδομένον άνωθεν». (Ιωάν. 19,9-11).

Θα ήταν λοιπόν πολύ αφελές να πιστέψη κανείς έστω και προς στιγμήν ότι ο περήφανος αυτός Ρωμαίος κυβερνήτης, ο άνθρωπος της κραταιάς Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, θα μιλούσε μαζί με το Χριστό και τους Εβραίους γλώσσα αραμαϊκή ή εβραϊκή τη στιγμή που, όπως είναι γνωστό, ήξερε μόνο λατινικά και ελληνικά.

Τώρα, ίσως κάποιοι ρωτήσουν, γιατί δεν τουςμίλαγε λατινικά; Μα γιατί είναι ιστορικώς εξακριβωμένο ότι η λατινική γλώσσα ποτέ δεν μιλήθηκε από το λαό της Ανατολής. Άλλωστε, όλοι στην Ιερουσαλήμ γνώριζαν να μιλούν μόνο την ελληνική γλώσσα.

Μια γλώσσα που έχουμε καθήκον να τη διαφυλάξουμε εμείς οι Έλληνες ως κόρη οφθαλμού. Και αυτό, βέβαια όχι από στείρο εθνικισμό, αλλά από πεποίθηση ότι ο Ελληνισμός του τότε, του σήμερα και του αύριο (γλώσσα- πολιτισμός - φιλοσοφία - επιστήμες - τέχνες) εξέφραζε, εκφράζει και θα εκφράζει τον άνθρωπο στην ανώτερη αξία του.

Ας το προσέξουμε τώρα όσο ποτέ άλλοτε όλοι μας σήμερα που «οι καιροί ου μενετοί». Σήμερα που τα σχέδια των εχθρών του Ελληνισμού δεν είναι άλλα, παρά ο οριστικός και παντελής αφανισμός της Ελλάδας μας.

Αναμφιβόλως ο Ιησούς Χριστός μιλούσε τόσο πολύ την ελληνική γλώσσα σαν να ήταν μητρική Του και αυτό μπορούμε να το συναγάγουμε απ' τα όσα στοιχεία μέσα σε τούτο το βιβλίο αναφέρω.

Βλέπουμε ότι σ' όλη τη ζωή Του διδάσκει και μιλά μόνον προς τους Εβραίους των ελληνικών πόλεων της Γαλιλαίας, που όπως μας βεβαιώνουν οι τότε ιστορικοί, μιλιόταν μόνο η Κοινή ελληνική γλώσσα. Όμως δεν παραλείπει να μιλά και στους Έλληνες αποίκους, κατοίκους της Γαλιλαίας και των γύρω από αυτή ελληνιστικών πόλεων και χωριών, όπως της ελληνικής Δεκαπόλεως, της Περαιάς, της Τραχωνίτιδας χώρας και της Φοινίκης, οι κάτοικοι των οποίων δεν μιλούσαν την αραμαϊκή. Ποτέ δεν εδίδαξε στην ύπαιθρο της Σαμάρειας και της Ιουδαίας γιατί στα χωριά αυτά μιλιόταν μια ελληνορωμαϊκή διάλεκτος.

Μπορεί βέβαια για πολύ μικρό διάστημα να μίλησε στα Ιεροσόλυμα, αλλά μόνο στις μεγάλες θρησκευτικές γιορτές των Εβραίων· και τούτο γιατί τότε βρισκόντουσαν εκεί άνθρωποι (προσκυνητές) από όλες τις χώρες και τα χωριά της Παλαιστίνης που μιλούσαν την ελληνική Κοινή».

Τι λέει ο Λεωνίδας Ιω. Φιλιππίδης

Ο άλλος μεγάλος Καθηγητής της Ιστορίας των Θρησκευμάτων της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Λεωνίδα Ιω. Φιλιππίδης, εις το έργο του: «ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΕΞ ΑΠΟΨΕΩΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΘΡΗΣΚΕΙΑΚΗΣ» (Αθήνα 1958) υποστηρίζει ότι: «Ο Καίσαρ ευρίσκει ελληνικήν γραφήν και γλώσσαν». Και πιο κάτω: «άρα και εν Παλαιστίνη ήτο η ελληνική». Εις την σελίδα 539 του εν λόγω βιβλίου του υποστηρίζει, πέραν των άλλων ότι: «Ο Πιλάτος εγνώριζε την ελληνικήν, ήτις ήτο τότε η κρατούσα εν τη οικουμένη γλώσσα, της λατινικής περιοριζόμενης μόνον εν τω στρατώ, 56 αλλ' η μετά των αραμαϊστί λαλούντων Εβραίων χρησιμοποίησις υπ' αυτού της ελληνικής είναι απίθανον μόνον κατά τον εν τω εσωτερικώ του Πραιτωρίου διάλογον του Πιλάτου μετά του Ιησού, 57 όστις εν τη παγγνωσία αυτού εγνώριζε και ηδύνατο λαλείν πάσαν γλώσσαν και την ελληνικήν άρα, δεν αποκλείεται η χρησιμοποίησις της ελληνικής ή της λατινικής υπ' αμφοτέρων.»

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Χωρίς αμφιβολία, η συνομιλία μεταξύ Ποντίου Πιλάτου και Ιησού Χριστού έγινε στην ελληνική γλώσσα, αφού α) δεν αναφέρουν τα ευαγγέλια την ύπαρξη κάποιου διερμηνέα και β) η ελληνική γλώσσα ήταν διαδεδομένη παντού και οι πάντες γνώριζαν, τουλάχιστον, στην εξελληνισμένη Παλαιστίνη, να μιλούν και να γράφουν ελληνικά!..

Πηγές: sakketosaggelos.gr- defencenet.gr